

ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗ ΜΑΝΙΑΤΙΚΟΥ ΠΥΡΓΟΣΠΙΤΟΥ /
"MAINA"- A TOWER-HOUSE RESTORATION IN MANI

Το πυργόσπιτο "Μάινα" βρίσκεται στο Έξω Νύφη, έναν παραδοσιακό εγκαταλελειμμένο οικισμό της ανατολικής Μάνης με πέτρινους πύργους. Από τη θέση του, πάνω στο λόφο με θέα τους ελαιώνες και τη θάλασσα, στενίζει το μανιάτικο τοπίο. Αρχικά επρόκειτο για ένα ερειπωμένο μεγαλιθικό διώροφο κτίσμα του 18ου αιώνα, αποκομμένο από το δρόμο, με πρόσβαση από ένα λιθόστρωτο μονοπάτι. Το ερείπιο βρισκόταν μέσα σε ένα κήπο με ελιές, χαρουπιές και φραγκοσυκιές και περιβαλλόταν από μια βραχώδη "αγκαλιά" με μια σπηλιά. Ανατολικά η αυλή γειτνίαζε με πύργο μνημείο του 16ου αιώνα και στην είσοδό της υπήρχε ένα βυζαντινό εκκλησάκι με τοιχογραφίες του 12ου αιώνα. Βασικά ζητήματα της μελέτης ήταν η δημιουργία διαλεκτικής σχέσης του κτίσματος με το ιστορικό πλαίσιο και η ένταξη της προσθήκης στο υπάρχον κτίσμα και στον ιστό του παραδοσιακού οικισμού. Στόχος του σχεδιασμού ήταν η λιτή αναστήλωση του πυργόσπιτου και η μετατροπή του σε χώρο φιλοξενίας αναδίδοντας το αρχέγονο πνεύμα του τόπου. Το κατάλυμα σχεδιάστηκε ώστε να λειτουργεί ως σημείο εκκίνησης και γνωριμίας με τη φυσική ομορφιά και τον πολιτιστικό πλούτο της Μάνης, συμβάλλοντας μ' αυτόν τον τρόπο στην ανάδειξη και αναζωογόνηση των παραδοσιακών οικιστικών συνόλων της περιοχής, που με το πέρασμα του χρόνου ερημώνουν. Η ανυπαρξία υποδομών (προσπέλαση, ύδρευση, αποχέτευση, συνεχής ηλεκτρική παροχή) έθεσε θέματα αυτάρκειας, οικολογικής διαχείρισης και βιοκλιματικού σχεδιασμού, τα οποία εναρμονίζονται με την παραδοσιακή αντιμετώπιση της ανέχειας του τόπου και της εστίασης στο απολύτως απαραίτητο. Η μελέτη διαμορφώθηκε λαμβάνοντας υπ' όψη από την αρχή τις περιορισμένες κατασκευαστικές δυνατότητες. Η δυσκολία της πρόσβασης επέβαλε στο σχεδιασμό τη χρήση και τη διαχείριση των επιτόπιων διαθέσιμων μέσων και των πόρων. Το "Μάινα" σχεδιάστηκε ακολουθώντας την παραδοσιακή τυπολογία των χαρακτηρισμένων διατηρητέων οικισμών της Μάνης, ώστε να εντάσσεται ανάμεσα στα υπάρχοντα κτίσματα του χωριού. Στη διαμόρφωση των υπαίθριων χώρων χρησιμοποιήθηκε ένα διαφορετικό λεξιλόγιο από εκείνο του κτίσματος προκαλώντας μια διαδραστική σχέση μεταξύ του άμεσου φυσικού και ιστορικού τοπίου και της νέας χρήσης του κτιρίου. Το αρχικό κτίσμα διατηρήθηκε ως ένας μακρόστενος όγκος, που αναπτύσσεται κάθετα στις υψομετρικές καμπύλες του λόφου, όπως και τα υπόλοιπα σπίτια του οικισμού, αντικρίζοντας τη θάλασσα και την ανατολή. Περιλαμβάνει δυο επίπεδα συνολικής επιφάνειας 88 m². Στη συνέχεια του παλαιού αυτού κτίσματος προστέθηκε ένας δεύτερος μακρόστενος ψηλότερος όγκος, κρατώντας την ίδια κάθετη σχέση με το ανάγλυφο του τοπίου, που αποτέλεσε τη σύγχρονη προσθήκη, επιφάνειας 62 m². Και τα τρία επίπεδα της κατοικίας είναι μονόχωρα εξασφαλίζοντας με την κατάλληλη τοποθέτηση των ανοιγμάτων διαμπερότητα και σωστό αερισμό κατά τη διάρκεια του ζεστού μανιάτικου καλοκαιριού. Δημιουργείται είτε ένας ενιαίος χώρος φιλοξενίας, είτε δυο αυτόνομες μονάδες. Κάθε επίπεδο έχει ανεξάρτητη πρόσβαση στους εξωτερικούς χώρους που διαμορφωθήκαν ο καθένας ξεχωριστά σύμφωνα με τον ηλιασμό και το φυσικό ανάγλυφο του σημείου. Το μανιάτικο αυτό πυργόσπιτο είναι ένα κτίριο που δημιουργήθηκε σε διαδοχικές φάσεις μέσα στο χρόνο καλύπτοντας τις χωρικές ανάγκες των διαφορετικών χρηστών του. Η πρόσφατη μετατροπή του σε χώρο φιλοξενίας με οικολογικές αρχές έχει ως στόχο να αφήσει ένα ελαφρύ αποτύπωμα στη μακρά ιστορία του κτιρίου ανοίγοντας ένα διάλογο ανάμεσα στους ταξιδιώτες και τον τόπο.

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ/ΕΠΙΒΛΕΨΗ:
Έλενα Ζερβουδάκη, Εταιρεία z-level
ΣΤΑΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ/ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ:
Δημήτρης Αρνέλλος, Μαίρη Καζάκου
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ/ΕΠΙΠΛΩΣΗ:
Έλενα Ζερβουδάκη
ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΜΕΛΕΤΗ:
Δημήτρης Μαντάς
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΠΙΟΥ:
Έλενα Ζερβουδάκη
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ:
Βλαδίμηρος Ντούρμα
ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΟΙΚΟΠΕΔΟΥ: 900 m²
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ: 150 m²
ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ: 2007
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗΣ: 2011
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ:
Μπάμπης Λουιζίδης

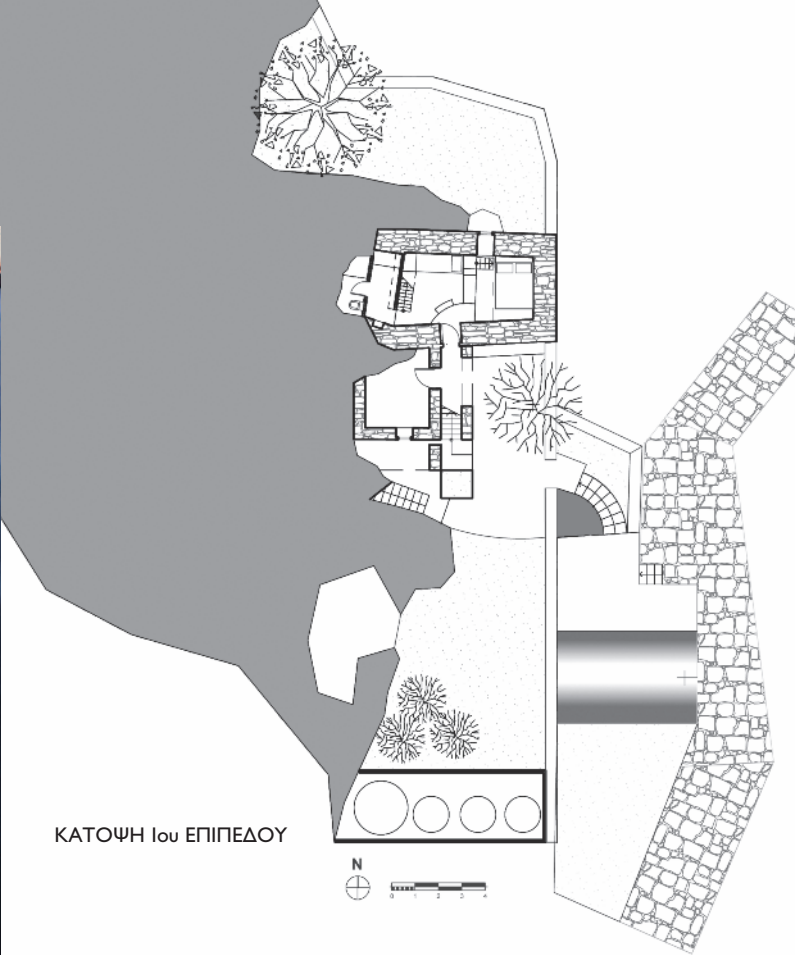
The tower-house was an abandoned two-storey building dating from the 18th century. The main challenge of the design process was how to create a dialectic relationship between the building and its historical background and how to introduce the addition to the existing building and the traditional settlement. In addition to that the complete lack of infrastructure made self-sufficiency, ecological management and bioclimatic design mandatory. The original building was maintained as a long narrow volume, which unfolds perpendicularly to the topographic contour lines of hillside. It includes two levels with a total surface area of 88 m2. The new addition is a second long narrow volume added adjacent to this old building, maintaining the same vertical relationships with the landscape relief. All three levels of the residence constitute single spaces, and suitable placement of openings ensured natural light and ventilation during the summer. Each level has independent access to the outdoor areas, each designed individually according to ambient sunlight and the natural landscape.

Το πυργόσπιτο βρίσκεται στην κορυφή λόφου, με θέα προς τους ελαιώνες και τη θάλασσα

Μέσα στο
βράχο, τη θέση
της παλιάς
στέρνας έχει
πάρει το
λουτρό.

ΚΑΤΟΨΗ Ιου ΕΠΙΠΕΔΟΥ

34

Μία ξύλινη
σκάλα οδηγεί
στο δεύτερο
επίπεδο με το
καθιστικό και
την κουζίνα.

Στο πρώτο
επίπεδο, στο
κατώι κάτω από
την παλαιά
καμάρα του
σπιτιού που
ζούσαν τα ζώα,
βρίσκεται ο
χώρος του
υπνοδωματίου
με χτιστά
κρεβάτια και
ένα ξύλινο
πατάρι.

35

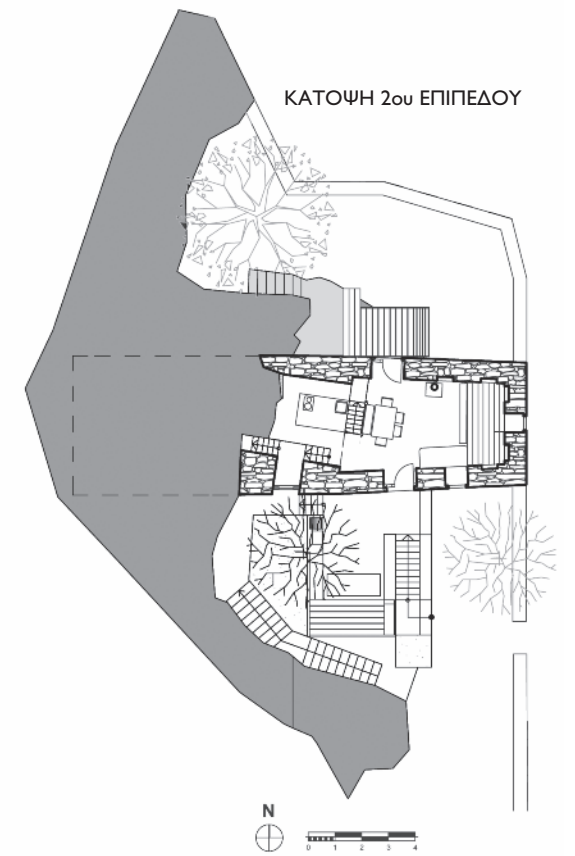

Στο δεύτερο επίπεδο διακρίνονται η κουζίνα και ο ξύλινος οντάς.

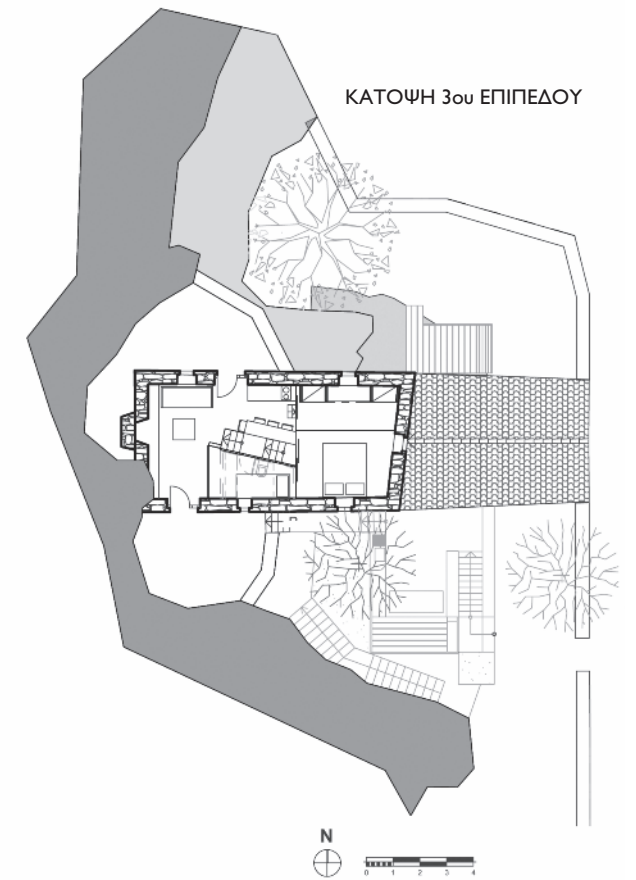
Το τραπέζι του φαγητού στο δεύτερο επίπεδο.

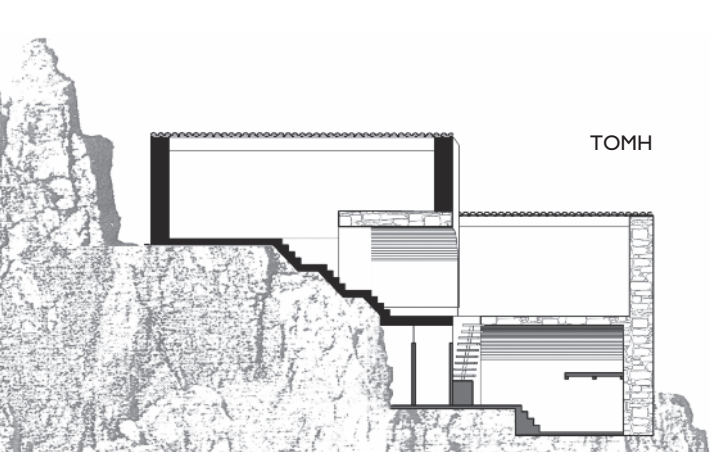
Η προσθήκη στο αρχικό διάωρο κτίσμα αποτελεί το τελευταίο επίπεδο του κτιρίου, που αναπτύσσεται σε 3 στάθμες.

Χρησιμοποιήθηκαν φυσικά υλικά όπως πέτρα, ξύλο, τσιμεντοκονίες, εμφανές τσιμέντο.

Ένας μικρός μεταλλικός εξώστης, περνάει πάνω από το βράχο αφήνοντας ανέπαφη τη φυσική του κλίση.

Οι υπαίθριοι χώροι διαμορφώθηκαν ξεχωριστά για να εξυπηρετούν τις ανάγκες κάθε ώρας της ημέρας.

Ο εξώστης, κάτω από την πρωινή σκιά του πύργου οδηγεί στο μικρό κήπο.